

علوم و فنون ادبی

- ۱- گزینه «۲» - به کار بردن کلماتی همچون «گلخن و خلیدن» در سطح زبانی بررسی می‌شود. (گزمه) (پایه دوازدهم - درس چهارم - تاریخ ادبیات) (متوسط)
- ۲- گزینه «۳» - (کتاب درسی با تغییر) (پایه دوازدهم - درس چهارم - تاریخ ادبیات) (آسان)
- ۳- گزینه «۳» - در این دوره ساختار و ترکیبات دستوری کلام آسان تر می‌شود. (کتاب درسی با تغییر) (پایه دوازدهم - درس چهارم - تاریخ ادبیات) (متوسط)
- ۴- گزینه «۳» - مفهوم این بیت قناعت پیشگی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: آزادی / گزینه «۲»: ظلم‌ستیزی / گزینه «۴»: ظلم‌ستیزی (گزمه) (پایه دوازدهم - درس چهارم - تاریخ ادبیات) (متوسط)
- ۵- گزینه «۴» - کاربرد لغات مهجور فارسی از ویژگی‌های زبانی نثر دوره سامانی است؛ در صورتی که در نثر سده‌های پنجم و ششم لغات مهجور عربی و ... دیده می‌شود. (گزمه) (پایه دهم - درس دهم - سبک‌شناسی) (دشوار)
- ۶- گزینه «۱» - بیت اول مربوط به سبک خراسانی و قرن چهارم است اما سه بیت دیگر متعلق به قرن‌های پنجم و ششم است. از ویژگی‌های شعری سبک خراسانی سادگی زبان شعر و کم بودن لغات عربی است در حالی که در قرن‌های پنجم و ششم زبان شعر از سادگی و روانی دور می‌شود و لغات عربی بیشتر به کار گرفته می‌شود. همچنین در این قرن‌ها آرایه ادبی نسبت به سبک خراسانی بیشتر به کار رفته است.
(مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم - تاریخ ادبیات) (دشوار)
- ۷- گزینه «۴» - گزینه «۴» مربوط به ویژگی‌های زبانی شعر این دوره است. (گزمه) (پایه دهم - درس دهم - تاریخ ادبیات - سبک‌شناسی)
- ۸- گزینه «۴»: ضرورت‌های اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی موجب توجه به دانش‌ها و فنون جدید شد.
(کتاب درسی با تغییر) (پایه دوازدهم - درس چهارم - سبک‌شناسی) (متوسط)
- ۹- گزینه «۳» - عبارت صورت سوال از کتاب تاریخ بلعمی و مربوط به دوره سامانی است که تعداد لغات عربی در آن اندک است. متن صورت سوال از ویژگی‌های سایر گزینه‌ها برخوردار است. (سراسری انسانی ۱۴۰۱ با تغییر) (پایه دهم - درس چهارم - سبک‌شناسی) (متوسط)
- ۱۰- گزینه «۲» - در زمان سامانیان بخارا عمده‌ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد. (سراسری انسانی ۱۴۰۱ با تغییر) (پایه دهم - درس دهم - تاریخ ادبیات) (متوسط)
- ۱۱- گزینه «۳» - بررسی موارد نادرست:
الف) این ویژگی مربوط به نثر دوره سامانی است.
د) استشهداد به امثال و اشعار در نثر دوره سامانی رواج نداشته است.
(سراسری انسانی خارج ۱۴۰۱ با تغییر) (پایه دهم - درس هفتم - سبک‌شناسی) (متوسط)
- ۱۲- گزینه «۴» - ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» ویژگی‌های سبک خراسانی و بیت گزینه «۴» ویژگی سبک عراقی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱» و «۲»: دارای مضمون پند و اندرز به زبان ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد (ویژگی فکری سبک خراسانی)
گزینه «۳»: معشوق در این بیت زمینی است. (ویژگی فکری سبک خراسانی)
گزینه «۴»: بیان فراق (ویژگی فکری سبک عراقی) (سراسری داخل کشور ۹۸ با تغییر) (پایه دهم - درس هفتم و دهم - سبک‌شناسی) (دشوار)
- ۱۳- گزینه «۱» - بیت گزینه «۱» از کتاب حمله حیدری سروده باذل مشهدی مربوط به قرن دوازدهم به دلیل استفاده زیاد از لغات عربی (ماهر، آداب، ضرب و حرب) نمی‌تواند نمونه‌ای از شعر سبک خراسانی باشد. ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی در گزینه‌ها:
گزینه «۲»: کم بودن لغات عربی و تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز؛ مثل هزار
گزینه «۳»: کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات؛ مثل فتراک
گزینه «۴»: استفاده از دو نشانه برای یک متمم (به بند کمر بر) (سراسری انسانی خارج با تغییر) (پایه دهم - درس ششم - سبک‌شناسی) (متوسط)
- ۱۴- گزینه «۳» - (گزمه) (پایه دهم - درس دهم - سبک‌شناسی) (آسان)
- ۱۵- گزینه «۲» - قاعده قافیه در این بیت «۱» است.
آسا و بخشا ← واژگان قافیه
«الف» ← حروف اصلی / ی - ش ← حروف الحاقی. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: فرهنگ و چنگ / حروف اصلی: ن - گ ← قاعده (۲)
گزینه «۲»: شکیب و فریب / حروف اصلی: ی - ب ← قاعده (۲)
گزینه «۴»: تازم و براندازم / حروف اصلی: از ← قاعده (۲) / حروف الحاقی: م - م
(گزمه) (پایه دهم - درس یازدهم - قافیه) (متوسط)
- ۱۶- گزینه «۴» - حروف قافیه در این بیت در دو واژه متفاوت آمده است. در سایر ابیات حروف اصلی نداریم.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: ح - ل ق ← دو صامت «ل» و «ر» متفاوت‌اند
غ - ر ق
گزینه «۲»: ص - ب ر
ص - د ر ← دو صامت «ب» و «ر» متفاوت‌اند
گزینه «۳»: قافیه خطی رعایت نشده است. (گزمه) (پایه دهم - درس یازدهم - قافیه) (متوسط)
- ۱۷- گزینه «۲» - واژگان قافیه در این بیت: بسیار و یار / پیکار و کار بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: کجایی و آشنایی / گزینه «۳»: سخن و سمن / گزینه «۴»: سرم و درم (گزمه) (پایه دهم - درس یازدهم - قافیه) (متوسط)

۱۸- گزینه «۳» -

ج	گر	ء	ور	ج	گ	را	ور
U	-	-	-	U	U	-	-
با تلفظ همزه			با حذف همزه				

(گزمه) (پایه دوازدهم - درس پنجم - حذف همزه) (آسان)

۱۹- گزینه «۲» -

سر می‌کشد از ← سر می‌ک ش دز / تماشا کند این ← ت ما شا کن ن دین
در این بیت دو بار حذف همزه دیده می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حذف همزه دیده نمی‌شود. / گزینه «۳»: چاک عز ← چاکز / گزینه «۴»: بر آید ← بر آید
(گزمه) (پایه دوازدهم - درس پنجم - حذف همزه) (متوسط)

۲۰- گزینه «۱» -

ب	نا	م	خ	دا	ون	د	جا	ن	خ	رد
U	-	U	U	-	-	U	-	U	U	-
ک	زین	بر	ت	رن	دی	ش	بر	نگ	ذ	رد
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
فعولن			فعولن			فعولن			فعل	

هجای دوم و هشتم مصراع اول باید بلند تلفظ شود. در این بیت جمعاً چهار هجای کوتاه دیده می‌شود.

(گزمه) (پایه دوازدهم - درس پنجم - اختیارات شاعری) (متوسط)

۲۱- گزینه «۳» - کلمات تک هجایی مختوم به «و» هیچ وقت کوتاه تلفظ نمی‌شود به استثنای کلمه «سو» در حالت اضافه
(گزمه) (پایه دوازدهم - درس پنجم - اختیارات شاعری) (آسان)

۲۲- گزینه «۲» -

سو (۱)	ی (۲)	چا	ر	گش	تم	ز	بی	چار	ر	گی
U	U	-	U	-	-	U	-	-	U	-
ن	دا	دم	ب	دو	سر	ب	یک	با	ر	گی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
فعولن			فعولن			فعولن			فعل	

(۱) اختیار شاعری - اختیار زبانی - تغییر کمیت مصوت - کوتاه تلفظ کردن مصوت کوتاه

(۲) اختیار شاعری - اختیار زبانی - تغییر کمیت مصوت - بلند تلفظ کردن مصوت بلند

(کتاب درسی با تغییر) (پایه دوازدهم - درس پنجم - اختیارات شاعری) (دشوار)

۲۳- گزینه «۲» -

ش	دُر	مو	ج (۲)	س	رش	کم	کش	تی (۳)	ی (۴)	ء	را	م	طو	فا	نی
U	-	-	U	U	-	-	-	U	U	-	-	U	-	-	-
ن	ما	یی	تا	ب	کی	ئی	نا	خ	دا	أز	دو	ر	سا	حل	را
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-

(۱) اختیار شاعری / اختیار زبانی / حذف همزه

(۲) اختیار شاعری / اختیار زبانی / تغییر کمیت مصوت / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

(۳) اختیار شاعری / اختیار زبانی / تغییر کمیت مصوت / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

(۴) اختیار شاعری / اختیار زبانی / تغییر کمیت مصوت - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (گزمه) (پایه دوازدهم - درس پنجم - اختیارات شاعری) (دشوار)

۲۴- گزینه «۴» - بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هجای دوم در واژه «داروی» / گزینه «۲»: هجای دوم در واژه «گیسوی» / گزینه «۳»: هجای دوم در واژه «سعدی»
(گزمه) (پایه دوازدهم - درس پنجم - اختیارات شاعری) (دشوار)

۲۵- گزینه «۴» - هجای دوم واژه «ساقی» کوتاه تلفظ شده است.

بِ	دُر	دُ	صا	ف	تْ	را	حُک	م	نی	ست	خُش	در	کِش
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
کِ	هَر	چ	سا	قی	یِ	ما	کر	د	عی	نِ	اَل	طا	فست
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	کَل

(*)

فعلن

مفاعِلن

فعلاتِن

مفاعِلن

(*) اختیار شاعری - اختیار زبانی - تغییر کمیت مصوت - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

(گزمه) (پایه دوازدهم - درس پنجم - اختیارات شاعری) (متوسط)

۲۶- گزینه «۱» - واژگان «حافظ و صائب» مراعت نظیر هستند. / مصراع دوم متعلق به «حافظ» است که صائب در اشعار خویش «تضمین» کرده است.

در سایر گزینه‌های تلمیح دیده می‌شود. (گزمه) (پایه دوازدهم - درس سوم - آرایه‌های ادبی) (متوسط)

۲۷- گزینه «۴» - در بیت گزینه «۴» به سفر حضرت موسی تلمیح شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» شهریار مصراع دوم را از حافظ تضمین کرده است / در گزینه «۲» آیه شریفه کل من علیها فان / در گزینه «۳»: حدیث السلیمان

منا اهل بیت تضمین هستند. (گزمه) (پایه دوازدهم - درس سوم - آرایه‌های ادبی) (متوسط)

۲۸- گزینه «۱» - در ابیات «الف» و «ب» فقط آرایه تلمیح دیده می‌شود. بیت «الف» به «ید بیضا» حضرت موسی اشاره دارد. بیت «ب» به آیه شریفه

«انا عرضنا الامانة علی السماوات و الارض...» اشاره دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

بیت «ج»: بین واژه‌های «یوسف» و «زلیخا» و «آدم و رضوان» آرایه مراعات نظیر دیده می‌شود. بیت به داستان زندگی حضرت یوسف و حضرت

آدم اشاره دارد.

بیت «د»: بین واژه‌های «موسی و گاو سامری» مراعات نظیر دیده می‌شود و بیت به زندگی حضرت موسی (ع) اشاره دارد.

(گزمه) (پایه دوازدهم - درس سوم - آرایه‌های ادبی) (متوسط)

۲۹- گزینه «۴» - این بیت به نمرود و گذر حضرت ابراهیم (ع) از آتش تلمیح دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به داستان رستم دستان / گزینه «۲»: به پادشاه اساطیری ضحاک / گزینه «۳»: به زال و رستم یکی دیگر از داستان‌های شاهنامه

تلمیح دارند. (گزمه) (پایه دوازدهم - درس سوم - آرایه‌های ادبی) (متوسط)

۳۰- گزینه «۱» - مفهوم مشترک ابیات مرتبط با عبارت صورت سوال: تاکید بر خرد جمعی و محدودیت فهم و ناقص بودن عقل و خرد شود. مفهوم

گزینه «۱» به این نکته اشاره که خداوند عقل و زبان را آفریده است. (سراسری انسانی خارج ۱۴۰۱ با تغییر) (پایه دهم - ترکیبی - قرابت مفهومی) (متوسط)